

GROFOVSKO PRI MURSKI SOBOTI

Neposredno ob južnem robu Murske Sobote je bilo pri gradnji obvoznic okrog mesta v letu 2001 odkrito novo arheološko najdišče z ledinskim imenom Grofovsko. Teren s prodnato podlago je blizu manjšega potoka, ki je imel v starejših obdobjih občasno meandre tudi prek najdišča ali pa v neposredni bližini. Prav voda je verjetno predstavljala glavni razlog za občasno poselitev na tem mestu.

Ob koncu mlajše bakrene dobe so območje prvič naselili in si zgradili lesene hiše. O tem pričajo odkriti sledovi 11 odtisov pokončnih tramov v peščeno prodnatih tleh, 1 kurišče in 15 vkopanih ovalnih jam, v katerih so shranjevali živila. Gre za manjše naselje, ki ni imelo dolge kontinuitete poselitve.

Po odhodu teh prebivalcev je do nove poselitve preteklo kar 2500 let. Na povsem isti površini so staroslovanski prišleki v 7. stoletju našli svoje začasno domovanje. Iz tega obdobja naselitve smo odkrili 25 vkopanih polzemljank in 1 kurišče.

Čeprav je ohranjenost slaba, glineno posodje, izdelano prostoročno v jamah, jasno opredeljuje najdišče kot naselje iz zgodneslovanske faze. Med najdbami tako po materialu kot po dragocenosti izstopa okrasna falera iz jame 123. Falera – železna, rahlo konkavna plošča s premerom 6,9 centimetra – je v sredini predrta, površina pa je okrašena s staljenimi medeninastimi nitmi z motivom rozete. V sredini je bil nekoč pripet gumb za spenjanje jermenja pri dekorativni konjski naglavni opremi.

Primerjave falere z Grofovskega na Slovenskem ne poznamo. Gumb podobne falere je bil najden v Kranju; sicer pa so znane takšne okrasne plošče z obmejnega avarskega območja, npr. na Moravskem, v Vojvodini in drugod. Naš primerek je na podlagi radiokarbonske datacije oglja iz jame 123 opredeljen v sredino 7. stoletja.

Matjaž Novšak

